

Cudzoziemcy w polskim systemie ubezpieczeń społecznych w I półroczu 2020 r.

DEPARTAMENT STATYSTYKI I PROGNOZ AKTUARIALNYCH

Warszawa, październik 2020

ZAKŁAD
UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH

Opracowanie:

Grażyna Mrugała

Akceptowała:

Hanna Zalewska

Dyrektor Departamentu

Statystyki i Prognoz Aktuarnych

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	6
CUDZOZIEMCY ZGŁOSZENI DO UBEZPIECZEŃ EMERYTALNEGO I RENTOWYCH	6
Zmiany w liczbie i strukturze cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według kraju obywatelstwa w latach 2008-2019 oraz w I półroczu 2020 roku	6
Charakterystyka cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych w okresie 12.2015–06.2020.....	10
1. Charakterystyka według płci	10
2. Charakterystyka według wieku	13
3. Charakterystyka według wybranych tytułów ubezpieczeń.....	16
4. Charakterystyka według województwa siedziby płatnika.....	18
5. Charakterystyka według sekcji PKD płatnika	21
PODSUMOWANIE.....	24

SPIS TABEL

<i>Tabela 1. Liczba cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według kraju obywatelstwa – stan na koniec okresu</i>	<i>7</i>
<i>Tabela 2. Liczba cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według kraju obywatelstwa – stan na koniec miesiąca</i>	<i>8</i>
<i>Tabela 3. Struktura cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według kraju obywatelstwa – stan na koniec okresu</i>	<i>9</i>
<i>Tabela 4. Struktura cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według kraju obywatelstwa – stan na koniec miesiąca</i>	<i>9</i>
<i>Tabela 5. Liczba cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według płci – stan na koniec okresu</i>	<i>11</i>
<i>Tabela 6. Liczba cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według wieku – stan na koniec okresu</i>	<i>13</i>
<i>Tabela 7. Struktura cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według wieku – stan na koniec roku.....</i>	<i>14</i>
<i>Tabela 8. Liczba cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według kraju obywatelstwa i wieku – stan na 30.06.2020 r.....</i>	<i>14</i>
<i>Tabela 9. Struktura cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według kraju obywatelstwa i wieku – stan na 30.06.2020 r.....</i>	<i>15</i>
<i>Tabela 10. Liczba cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według wybranych tytułów ubezpieczeń – stan na koniec okresu</i>	<i>17</i>
<i>Tabela 11. Liczba cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według województwa siedziby płatnika – stan na koniec okresu.....</i>	<i>19</i>
<i>Tabela 12. Liczba cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według województwa siedziby płatnika – stan na koniec miesiąca</i>	<i>20</i>
<i>Tabela 13. Struktura cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według województwa siedziby płatnika – stan na koniec okresu.....</i>	<i>20</i>
<i>Tabela 14. Struktura cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według kraju obywatelstwa i województwa siedziby płatnika – stan na 30.06.2020 r.....</i>	<i>21</i>
<i>Tabela 15. Liczba cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według sekcji PKD płatnika – stan na koniec okresu</i>	<i>22</i>
<i>Tabela 16. Struktura cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według sekcji PKD płatnika – stan na koniec okresu</i>	<i>23</i>
<i>Tabela 17. Struktura cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według kraju obywatelstwa i sekcji PKD płatnika – stan na 30.06.2020 r.....</i>	<i>24</i>

SPIS RYSUNKÓW

<i>Rysunek 1. Zmiana liczby cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według kraju obywatelstwa – stan na koniec okresu</i>	8
<i>Rysunek 2. Zmiana liczby cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według kraju obywatelstwa – stan na koniec miesiąca</i>	9
<i>Rysunek 3. Zmiany w strukturze cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według kraju obywatelstwa – stan na koniec okresu</i>	10
<i>Rysunek 4. Zmiana liczby cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według płci – stan na koniec okresu</i>	11
<i>Rysunek 5. Zmiany w strukturze cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według płci – stan na koniec okresu</i>	12
<i>Rysunek 6. Zmiany w strukturze cudzoziemców wg kraju obywatelstwa i płci</i>	12
<i>Rysunek 7. Struktura cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według kraju obywatelstwa i wieku</i>	15
<i>Rysunek 8. Zmiany w strukturze cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według wybranych tytułów ubezpieczeń – stan na koniec okresu</i>	17
<i>Rysunek 9. Zmiany w strukturze cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych wg kraju obywatelstwa i wybranych tytułów ubezpieczeń</i>	18
<i>Rysunek 10. Zmiany w strukturze cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według sekcji PKD płatnika</i>	23

WPROWADZENIE

Zgodnie z przepisami o systemie ubezpieczeń społecznych osoby, które są m.in. pracownikami, zleceniobiorcami, prowadzącymi pozarolniczą działalność podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym. Ubezpieczeniom tym (poza szczególnymi przypadkami) podlegają również cudzoziemcy, którzy wykonują pracę w Polsce.

W ostatnich latach w Polsce obserwowaliśmy duży wzrost liczby pracujących cudzoziemców. Rosła również liczba cudzoziemców, którzy podlegają ubezpieczeniom społecznym. O ile w latach 2009-2014 liczba cudzoziemców, którzy podlegali ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym wzrosła o 59,3 tys., to w okresie od grudnia 2014 r. do grudnia 2019 r. już o 527,2 tys.

Początek roku 2020 przyniósł ze sobą duże zmiany w gospodarce oraz rynku pracy ze względu na pojawienie się i szybkie rozprzestrzenianie wirusa SARS-CoV-2 na świecie. W marcu 2020 roku został ogłoszony w Polsce stan zagrożenia epidemicznego, a następnie stan epidemii (nie odwołany do momentu publikacji niniejszego opracowania). Miało to wpływ na utrudnienia w przekraczaniu granic państw i „zamrażanie” gospodarki, w związku z koniecznością izolacji obywateli. Przyczyniło się to do zmiany liczebności i struktury grup cudzoziemców w naszym kraju.

Opracowanie to zawiera analizę danych o cudzoziemcach podlegających ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym w ZUS. Analizy dotyczą zmian liczby cudzoziemców oraz różnych cech cudzoziemców: obywatelstwa, płci, wieku, siedziby płatnika składek, tytułu ubezpieczenia, sekcji PKD płatnika składek.

Opracowanie to stanowi aktualizację informacji o cudzoziemcach podlegających ubezpieczeniom społecznym w ZUS o dane za I półrocze 2020 roku. Zawiera również analizę istotnych zmian w liczbie i strukturze cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń społecznych, jakie nastąpiły pomiędzy grudniem 2019 a czerwcem 2020 roku.

Uwaga!

Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości „ogółem”.

CUDZOZIEMCY ZGŁOSZENI DO UBEZPIECZEŃ EMERYTALNEGO I RENTOWYCH

Według przepisów o zabezpieczeniu społecznym (poza szczególnymi sytuacjami) ubezpieczeni, którzy wykonują pracę w Polsce, podlegają ustawodawstwu polskiemu. W związku z tym takie osoby obowiązkowo podlegają ubezpieczeniom społecznym zgodnie z ustawą o systemie ubezpieczeń społecznych¹.

Osoby, które nie spełniają warunków do objęcia obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi, mają prawo przystąpić do tych ubezpieczeń dobrowolnie.

Zmiany w liczbie i strukturze cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według kraju obywatelstwa w latach 2008-2019 oraz w I półroczu 2020 roku

Z danych Centralnego Rejestru Ubezpieczonych liczba osób fizycznych², które podlegały ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz posiadają obywatelstwo inne niż polskie wzrosła z 65,0 tys. w grudniu 2008 roku do 651,5 tys. w grudniu 2019 roku (Tabela 1). Oznaczało to 10-krotny wzrost liczby cudzoziemców, przy czym liczba cudzoziemców z krajów UE wzrosła ponad 2-krotnie, a cudzoziemców spoza UE ponad 12,5-krotnie.

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 266 z późn. zm.

² Osoba fizyczna - ubezpieczony występujący tylko raz - bez względu na liczbę kodów tytułów, z jakimi jest ubezpieczony

Według stanu na 30 czerwca 2020 roku liczba cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych spadła o 46,1 tys. w porównaniu do grudnia 2019 roku. Liczba ubezpieczonych cudzoziemców z krajów UE wynosiła 35,3 tys. osób, czyli o 2,3 tys. mniej niż w grudniu 2019 roku, natomiast liczba cudzoziemców z krajów spoza UE – 570,1 tys., tj. o 43,8 tys. mniej niż w grudniu 2019 roku. Zaznaczyć tu trzeba, że na spadek liczby obywateli krajów UE miało też wpływ wyjście (w styczniu 2020 roku) Wielkiej Brytanii ze struktur UE. Jeśli Wielka Brytania nadal byłaby zaliczana do państw UE, między grudniem 2019 r. a czerwcem 2020 r. nastąpiłby wzrost liczby cudzoziemców z obywatelstwem krajów UE o 0,3 tys. osób.

W czerwcu 2020 roku nadal najliczniejszą grupę cudzoziemców stanowią osoby z obywatelstwem ukraińskim (433,5 tys.). Pozostałe obywatelstwa o największej liczebności to również obywatelstwa krajów spoza UE, tj. białoruskie (41,9 tys.), gruzińskie (10,5 tys.), rosyjskie (9,0 tys.) i mołdawskie (8,4 tys.).

Zmiany w liczebności poszczególnych grup cudzoziemców w kolejnych miesiącach I półrocza 2020 r. przedstawia Tabela 2. Na koniec lutego 2020 r. liczba cudzoziemców podlegających ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowym wynosiła 670,2 tys., tj. o 18,7 tys. więcej niż na koniec 2019 roku. Już na koniec marca 2020 r. widać nieznaczny spadek liczby ubezpieczonych cudzoziemców (do 662,3 tys.), natomiast najniższy poziom osiągnięty został na koniec maja 2020 r. - liczba ubezpieczonych cudzoziemców spadła do 605,1 tys. osób. W porównaniu do lutego 2020 r. jest to spadek o 64,7 tys., z czego 64,5 tys. osób to obywatele spoza UE. Największy spadek liczby cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych zaobserwowano dla obywateli Ukrainy - z 493,1 tys. na koniec lutego do 433,5 tys. na koniec czerwca 2020 roku. W wyniku tego zwiększył się udział obcokrajowców z pozostałych krajów spoza UE - z 20,7% na koniec grudnia 2019 r. do 22,6% na koniec czerwca 2020 r. (Rysunek 3.)

Tabela 1. Liczba cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według kraju obywatelstwa – stan na koniec okresu

Stan na koniec	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	06.2020
Cudzoziemcy zgłoszeni do ubezpieczeń: emerytalnego i rentowych													
Ogółem	65 041	69 813	78 608	88 423	93 012	101 083	124 349	184 188	293 188	440 255	569 724	651 506	605 433
Obywatelstwo krajów UE	16 350	17 138	19 048	20 591	22 242	24 656	27 349	29 421	31 694	34 116	35 960	37 596	35 300
Obywatelstwo krajów spoza UE w tym:	48 691	52 675	59 560	67 832	70 770	76 427	97 000	154 767	261 494	406 139	533 764	613 910	570 133
UKRAIŃSKIE	16 237	18 602	21 777	27 659	29 713	32 989	49 150	101 150	194 418	316 474	420 723	479 113	433 497
BIAŁORUSKIE	4 184	4 320	4 927	5 512	6 035	6 387	7 094	8 903	14 351	24 013	34 143	42 797	41 859
GRUZIŃSKIE	189	204	223	259	313	360	408	505	624	2 725	6 931	10 611	10 521
ROSYJSKIE	3 018	3 201	3 448	3 558	3 661	3 832	4 178	4 692	5 691	6 654	7 569	9 117	8 996
MOŁDAWSKIE	789	643	817	967	994	1 217	1 767	2 628	5 024	6 510	7 656	8 901	8 389

Rysunek 1. Zmiana liczby cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według kraju obywatelstwa – stan na koniec okresu

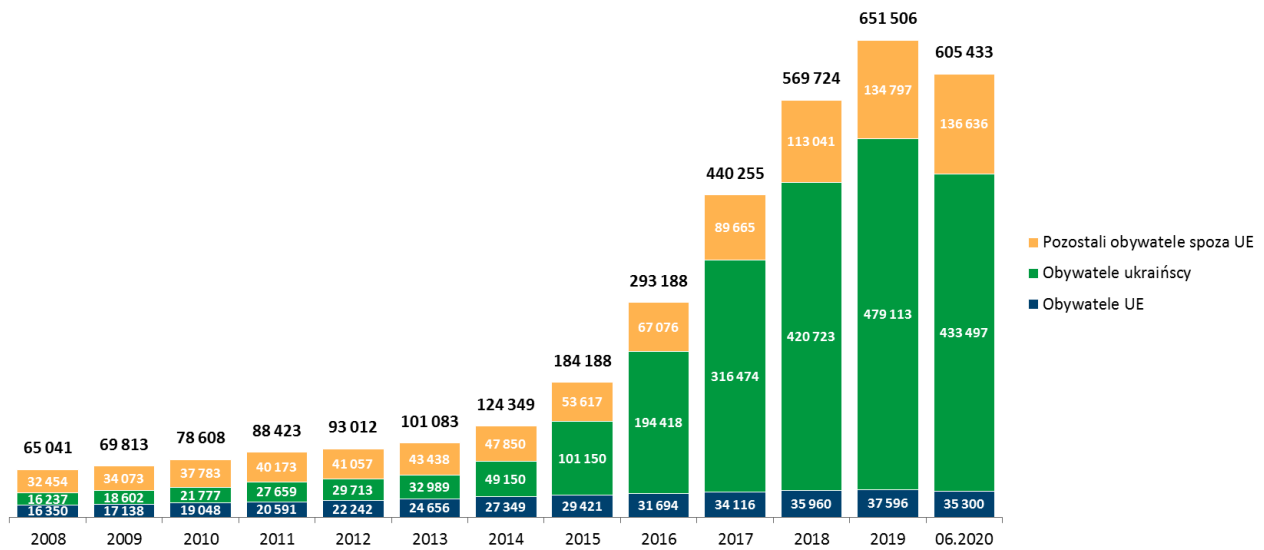

Tabela 2. Liczba cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według kraju obywatelstwa – stan na koniec miesiąca

Stan na koniec	12.2018	12.2019	01.2020	02.2020	03.2020	04.2020	05.2020	06.2020
Cudzoziemcy zgłoszeni do ubezpieczeń: emerytalnego i rentowych								
Ogółem	569 724	651 506	644 515	670 172	662 253	622 314	605 077	605 433
Obywatelstwo krajów UE	35 960	37 596	37 730	35 553	35 543	35 115	35 147	35 300
Obywatelstwo krajów UE z obywatelami Wielkiej Brytanii*	35 960	37 596	37 730	38 141	38 131	37 681	37 732	37 873
Obywatelstwo krajów spoza UE w tym:	533 764	613 910	606 785	634 619	626 710	587 199	569 930	570 133
UKRAIŃSKIE	420 723	479 113	471 144	493 138	484 753	449 298	433 641	433 497
BIAŁORUSKIE	34 143	42 797	42 786	43 942	43 767	41 954	41 195	41 859
GRUZIŃSKIE	6 931	10 611	10 711	11 364	11 530	10 905	10 594	10 521
ROSYJSKIE	7 569	9 117	9 114	9 249	9 317	9 122	9 011	8 996
MOŁDAWSKIE	7 656	8 901	9 256	9 815	9 603	8 767	8 636	8 389

* do 31.01.2020 r. Wielka Brytania była członkiem UE, od danych na koniec lutego 2020 r. w liczbie cudzoziemców z obywatelstwem krajów UE nie uwzględniona jest liczba obywateli Wielkiej Brytanii

Rysunek 2. Zmiana liczby cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według kraju obywatelstwa – stan na koniec miesiąca

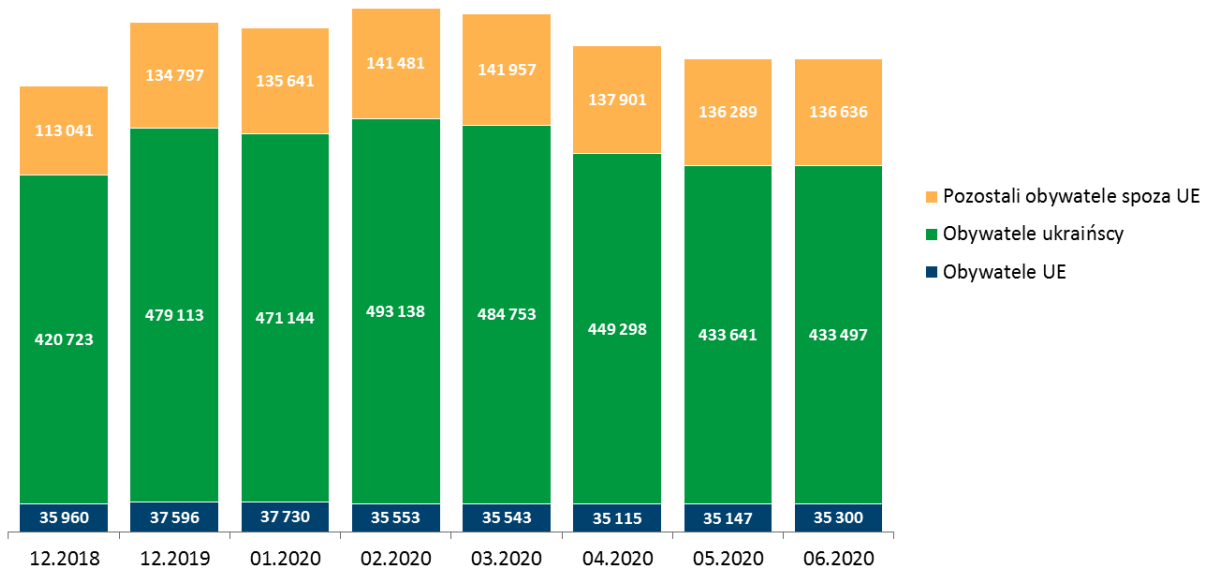

Tabela 3. Struktura cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według kraju obywatelstwa – stan na koniec okresu

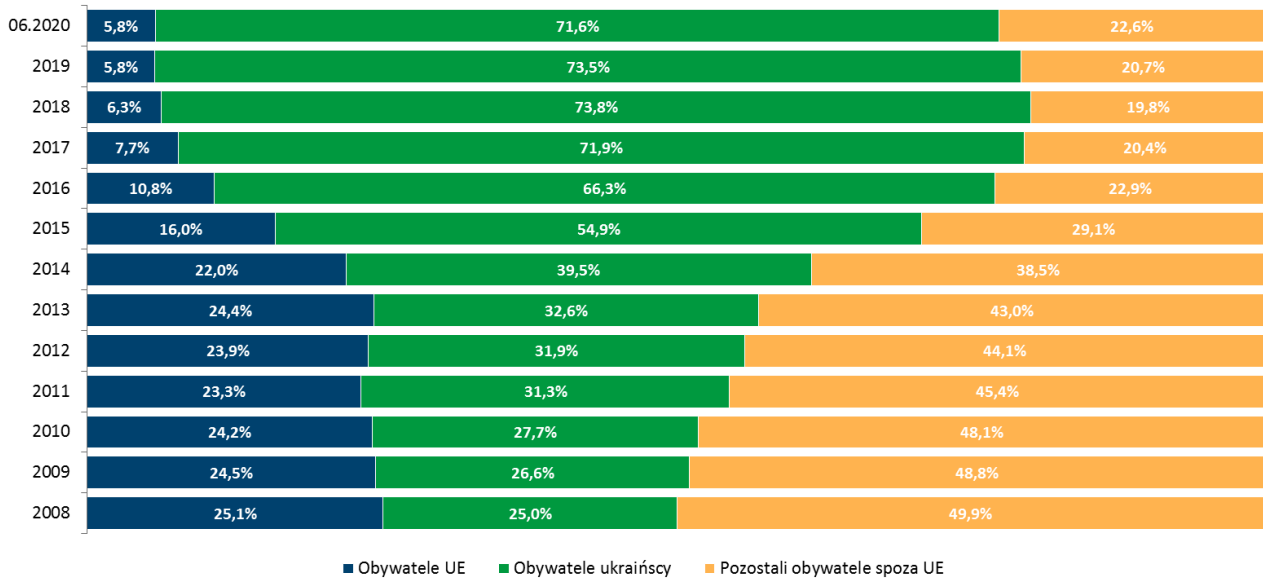
Obywatelstwo	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	06.2020
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Obywatelstwo krajów UE	25,1	24,5	24,2	23,3	23,9	24,4	22,0	16,0	10,8	7,7	6,3	5,8	5,8
Obywatelstwo krajów spoza UE w tym:	74,9	75,5	75,8	76,7	76,1	75,6	78,0	84,0	89,2	92,3	93,7	94,2	94,2
UKRAIŃSKIE	25,0	26,6	27,7	31,3	31,9	32,6	39,5	54,9	66,3	71,9	73,8	73,5	71,6
BIAŁORUSKIE	6,4	6,2	6,3	6,2	6,5	6,3	5,7	4,8	4,9	5,5	6,0	6,6	6,9
GRUZIŃSKIE	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4	0,3	0,3	0,2	0,6	1,2	1,6	1,7
ROSYJSKIE	4,6	4,6	4,4	4,0	3,9	3,8	3,4	2,5	1,9	1,5	1,3	1,4	1,5
MOŁDAWSKIE	1,2	0,9	1,0	1,1	1,1	1,2	1,4	1,4	1,7	1,5	1,3	1,4	1,4

Tabela 4. Struktura cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według kraju obywatelstwa – stan na koniec miesiąca

Obywatelstwo	12.2018	12.2019	01.2020	02.2020*	03.2020	04.2020	05.2020	06.2020
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Obywatelstwo krajów UE	6,3	5,8	5,9	5,3	5,4	5,6	5,8	5,8
Obywatelstwo krajów spoza UE w tym:	93,7	94,2	94,1	94,7	94,6	94,4	94,2	94,2
UKRAIŃSKIE	73,8	73,5	73,1	73,6	73,2	72,2	71,7	71,6
BIAŁORUSKIE	6,0	6,6	6,6	6,6	6,6	6,7	6,8	6,9
GRUZIŃSKIE	1,2	1,6	1,7	1,7	1,7	1,8	1,8	1,7
ROSYJSKIE	1,3	1,4	1,4	1,4	1,4	1,5	1,5	1,5
MOŁDAWSKIE	1,3	1,4	1,4	1,5	1,5	1,4	1,4	1,4

* do 31.01.2020 r. Wielka Brytania była członkiem UE, od danych na koniec lutego 2020 r. w liczbie cudzoziemców z obywatelstwem krajów UE nie uwzględniona jest liczba obywateli Wielkiej Brytanii

Rysunek 3. Zmiany w strukturze cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według kraju obywatelstwa – stan na koniec okresu

Charakterystyka cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych w latach 2015–2019 oraz w I półroczu 2020 roku

W tej części opracowania zaprezentowano zmiany w liczbie i strukturze cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych w okresie od grudnia 2015 roku do czerwca 2020 roku. Cudzoziemcy zostali scharakteryzowani według płci i wieku, wybranych tytułów ubezpieczeń, województwa siedziby płatnika oraz sekcji PKD płatnika.

Charakterystyka cudzoziemców zaprezentowana została ogółem dla populacji cudzoziemców oraz w podziale na obywatelstwo krajów UE i spoza UE (w tym dla pięciu obywatelstw o największej liczebności w czerwcu 2020 roku, tj. ukraińskiego, białoruskiego, gruzińskiego, rosyjskiego i mołdawskiego).

1. Charakterystyka według płci

Wśród cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych dominują mężczyźni. Struktura populacji cudzoziemców według płci nie zmieniła się znacząco – odsetek mężczyzn w badanym okresie nieznacznie wzrósł z 65,5% w 2015 roku do 67,2% w czerwcu 2020 roku (Rysunek 5).

Również w wybranych grupach obywatelstw (poza grupą krajów UE) widać wzrost udziału mężczyzn (Rysunek 6). Między tymi grupami można zauważyć wyraźne różnice w strukturze według płci. Odsetek mężczyzn – obywateli krajów UE jest wyższy niż odsetek mężczyzn – obywateli krajów spoza UE (na koniec czerwca 2020 r. odpowiednio wynosił 72,9% i 66,9%). Zauważyć można, że udział mężczyzn wśród obywateli państw UE utrzymuje się na stałym poziomie (około 73-74%), natomiast w grupie państw spoza UE udział ten ma trend wzrostowy (z 63,8% w grudniu 2015 r. do 66,9% w czerwcu 2020 r.). W czerwcu 2020 roku, podobnie jak w grudniu 2019 roku, spośród wybranych pięciu obywatelstw najniższy odsetek mężczyzn odnotowano wśród obywateli Rosji, a najwyższy wśród obywateli Gruzji (odpowiednio 52,3% i 82,7%).

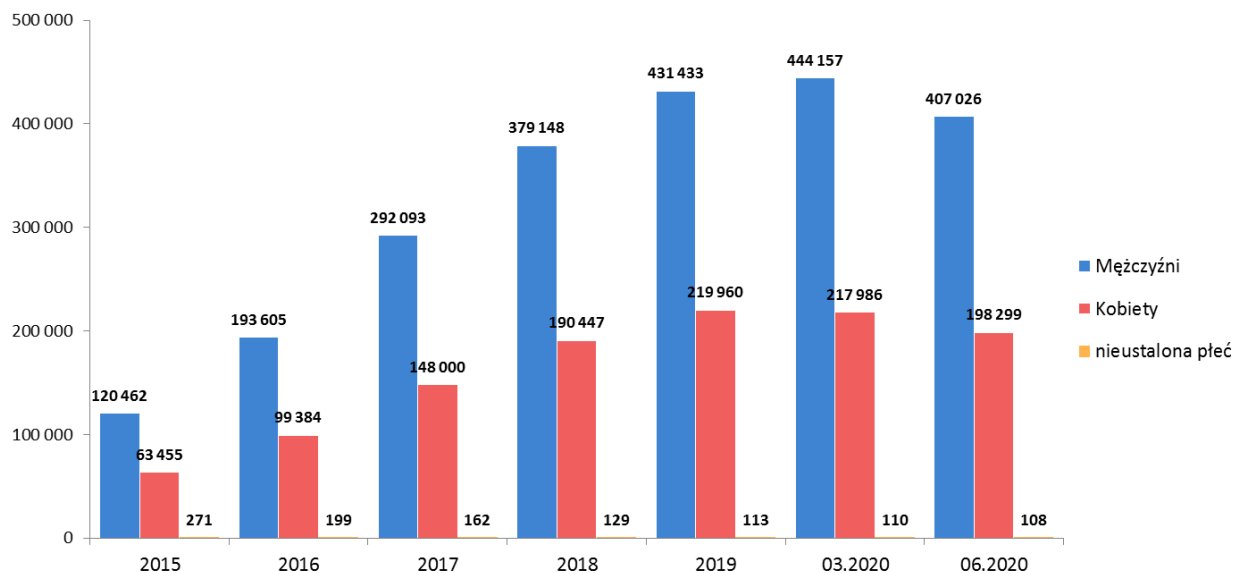
W marcu 2020 roku w porównaniu do grudnia 2019 roku nastąpił wzrost liczby mężczyzn - obywateli krajów spoza UE, natomiast liczba kobiet – zarówno z krajów UE jak i spoza UE – spadła o 2,0 tys. Największy bezwzględny wzrost liczby mężczyzn zgłaszanych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych odnotowano dla obywateli Ukrainy (o 8,4 tys. osób). W okresie między końcem marca a końcem czerwca 2020 roku nastąpił spadek liczby cudzoziemców

zgłoszonych do ubezpieczeń społecznego i rentowych - zarówno kobiet jak i mężczyzn – odpowiednio o 37,1 tys. i 19,7 tys. Największy bezwzględny spadek liczby mężczyzn i kobiet odnotowano dla obywateli Ukrainy – odpowiednio o 32,7 tys. i 18,6 tys.

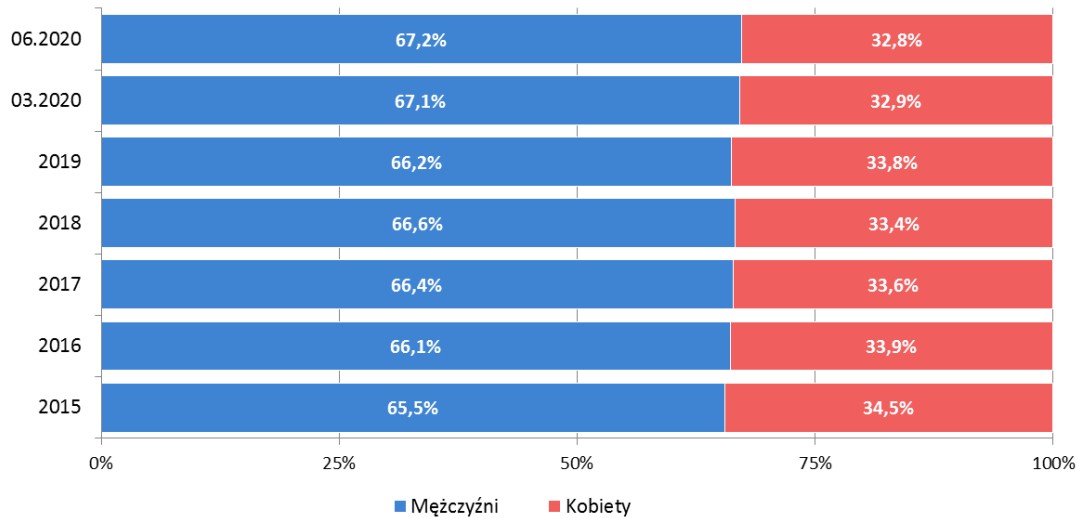
Tabela 5. Liczba cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według płci – stan na koniec okresu

stan na koniec	2015	2016	2017	2018	2019	03.2020	06.2020
Cudzoziemcy zgłoszeni do ubezpieczeń: emerytalnego i rentowych							
Ogółem	184 188	293 188	440 255	569 724	651 506	662 253	605 433
Mężczyźni	120 462	193 605	292 093	379 148	431 433	444 157	407 026
Kobiety	63 455	99 384	148 000	190 447	219 960	217 986	198 299
nieustalona płeć	271	199	162	129	113	110	108

Rysunek 4. Zmiana liczby cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według płci – stan na koniec okresu

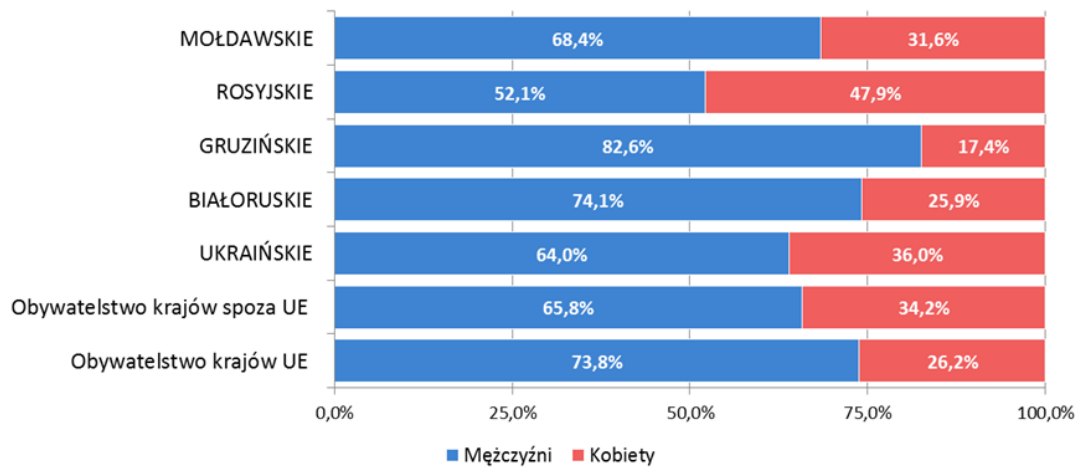

Rysunek 5. Zmiany w strukturze cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według płci – stan na koniec okresu

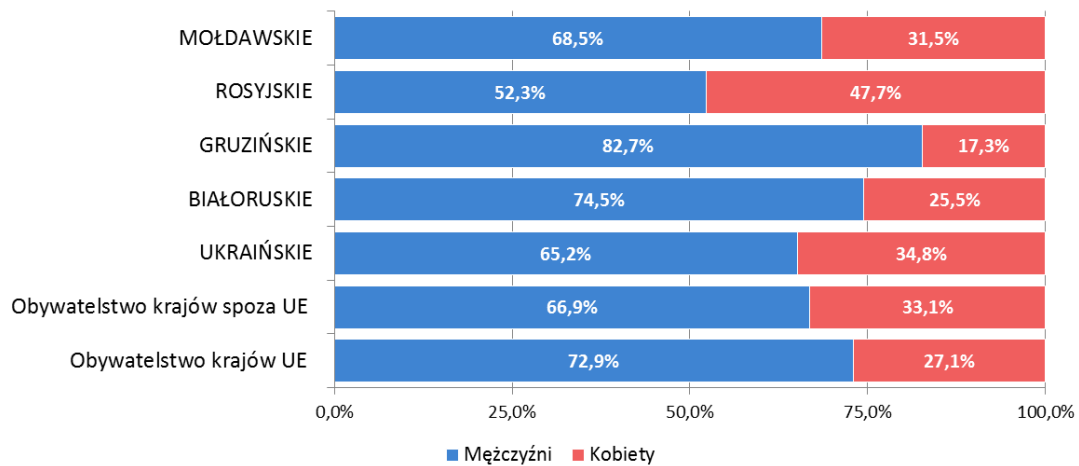

Rysunek 6. Zmiany w strukturze cudzoziemców wg kraju obywatelstwa i płci

A. Stan na 31.12.2019 r.

B. Stan na 30.06.2020 r.

2. Charakterystyka według wieku

W latach 2015-2019 struktura ubezpieczonych cudzoziemców według wieku nie uległa znaczącym zmianom (Tabela 7). W okresie tym w populacji cudzoziemców dominowały osoby w wieku 20-49 lat, a ich odsetek na przestrzeni tych lat wahał się od 83,5% w 2015 roku do 85,7% w 2017 roku. W grudniu 2019 roku w porównaniu do grudnia 2015 roku największy wzrost udziału odnotowano dla cudzoziemców w wieku 20-24 lata (wzrost o 1,1 p.p.), natomiast dla cudzoziemców w wieku powyżej 49 lat odnotowano spadek ich udziału z 15,4% do 13,7% (spadek o 1,6 p.p.).

Struktura wiekowa cudzoziemców w I półroczu 2020 roku nieco się zmieniła. Między grudniem 2019 a czerwcem 2020 roku spadł udział osób w wieku poniżej 30 lat – z 29,9% do 26,2% (spadek o 3,7 p.p.). W tej grupie największy spadek udziału dotyczył osób w wieku 20-24 lata – z 11,5% na koniec 2019 roku do 8,9% na koniec czerwca 2020 roku (spadek o 2,6 p.p.). Wzrósł natomiast udział cudzoziemców w wieku powyżej 49 lat – z 13,7% do 15,2% (wzrost o 1,5 p.p.). W okresie tym wzrosła też liczba cudzoziemców w wieku powyżej 49 lat – z 89,3 tys. do 92,3 tys. osób. Na koniec czerwca 2020 roku najliczniejszą grupę wiekową wśród cudzoziemców stanowiły osoby w wieku 30-34 lata - 103,4 tys. osób, co stanowiło 17,1% ogółu ubezpieczonych.

W strukturach wiekowych wybranych grup obywatelstw można w tym okresie również zauważyć zmiany (Rysunek 7). W grupie cudzoziemców z krajów UE osoby w wieku poniżej 24 lat w grudniu 2019 roku stanowiły znacznie niższy odsetek niż w grupie cudzoziemców spoza krajów UE (odpowiednio 5,3% i 13,4%). W czerwcu 2020 roku różnica ta jest mniejsza – udział osób w wieku 24 lata i mniej wśród obywateli UE spadł do poziomu 3,9% (spadek o 1,3 p.p.), natomiast dla obywateli spoza UE spadł do 9,9% (spadek o 3,5 p.p.). Największy spadek udziału osób w wieku poniżej 25 lat dotyczy obywateli Ukrainy – z 14,5% na 10,8% (spadek o 3,6 p.p.). Natomiast największy wzrost udziału osób w wieku powyżej 49 lat zaobserwowaliśmy dla obywateli Rosji – z 20,8% na 22,5% (wzrost o 1,8 p.p.).

Tabela 6. Liczba cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według wieku – stan na koniec okresu

stan na koniec	2015	2016	2017	2018	2019	03.2020	06.2020
Cudzoziemcy zgłoszeni do ubezpieczeń: emerytalnego i rentowych							
Ogółem	184 188	293 188	440 255	569 724	651 506	662 253	605 433
19 lat i mniej	2 119	4 296	7 371	8 948	9 400	4 328	3 662
20-24	19 138	35 643	57 264	70 953	74 686	63 595	54 090
25-29	32 513	52 885	79 048	99 871	110 810	110 525	100 747
30-34	30 684	49 598	74 186	95 701	107 970	111 369	103 368
35-39	26 675	41 528	62 169	83 052	97 238	101 655	94 839
40-44	24 890	38 720	57 581	74 640	87 271	90 894	84 093
45-49	19 894	31 123	46 956	62 932	74 867	78 979	72 307
50-54	13 805	20 486	29 710	40 013	48 514	53 679	49 058
55-59	8 545	11 658	17 065	22 497	27 343	30 417	27 699
60-64	3 784	4 767	6 020	7 868	9 776	12 242	11 229
65 lat i więcej	2 141	2 484	2 885	3 249	3 631	4 570	4 341

Tabela 7. Struktura cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według wieku – stan na koniec roku

	2015	2016	2017	2018	2019	03.2020	06.2020
Cudzoziemcy zgłoszeni do ubezpieczeń: emerytalnego i rentowych							
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
19 lat i mniej	1,2	1,5	1,7	1,6	1,4	0,7	0,6
20-24	10,4	12,2	13,0	12,5	11,5	9,6	8,9
25-29	17,7	18,0	18,0	17,5	17,0	16,7	16,6
30-34	16,7	16,9	16,9	16,8	16,6	16,8	17,1
35-39	14,5	14,2	14,1	14,6	14,9	15,3	15,7
40-44	13,5	13,2	13,1	13,1	13,4	13,7	13,9
45-49	10,8	10,6	10,7	11,0	11,5	11,9	11,9
50-54	7,5	7,0	6,7	7,0	7,4	8,1	8,1
55-59	4,6	4,0	3,9	3,9	4,2	4,6	4,6
60-64	2,1	1,6	1,4	1,4	1,5	1,8	1,9
65 lat i więcej	1,2	0,8	0,7	0,6	0,6	0,7	0,7

Tabela 8. Liczba cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według kraju obywatelstwa i wieku – stan na 30.06.2020 r.

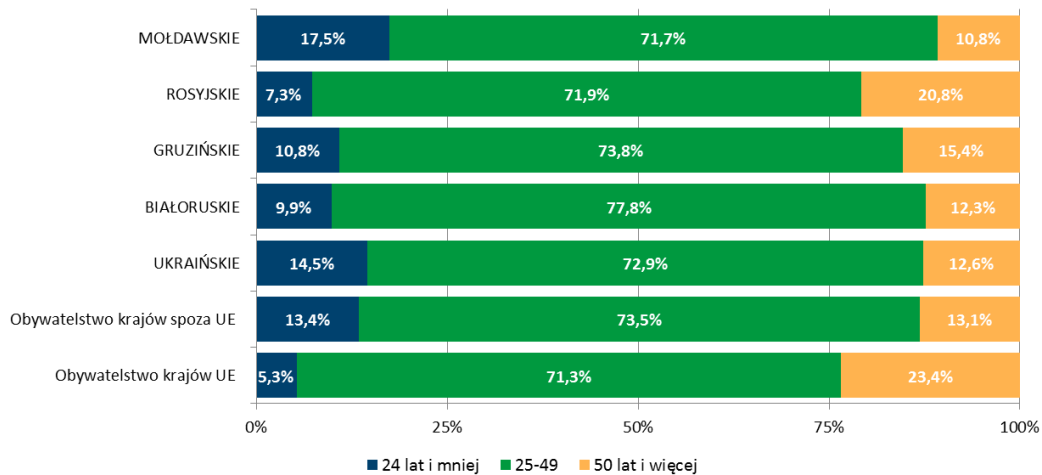
Wiek	Obywatelstwo krajów UE	Obywatelstwo krajów spoza UE	w tym:				
			UKRAIŃSKIE	BIAŁORUSKIE	GRUZIŃSKIE	ROSYJSKIE	MOŁDAWSKIE
Ogółem	35 300	570 133	433 497	41 859	10 521	8 996	8 389
19 lat i mniej	135	3 527	2 977	129	65	45	103
20-24	1 259	52 831	44 026	2 776	874	412	1 165
25-29	4 858	95 889	73 776	6 565	1 612	1 168	1 368
30-34	6 433	96 935	71 265	8 218	1 704	1 690	1 320
35-39	5 631	89 208	65 934	7 514	1 653	1 404	1 301
40-44	4 684	79 409	60 848	6 015	1 536	1 164	1 144
45-49	3 841	68 466	53 192	4 935	1 309	1 086	1 027
50-54	3 268	45 790	35 242	3 140	930	895	551
55-59	2 308	25 391	18 556	1 718	592	620	298
60-64	1 701	9 528	6 176	646	210	309	85
65 lat i więcej	1 182	3 159	1 505	203	36	203	27

Tabela 9. Struktura cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według kraju obywatelstwa i wieku – stan na 30.06.2020 r.

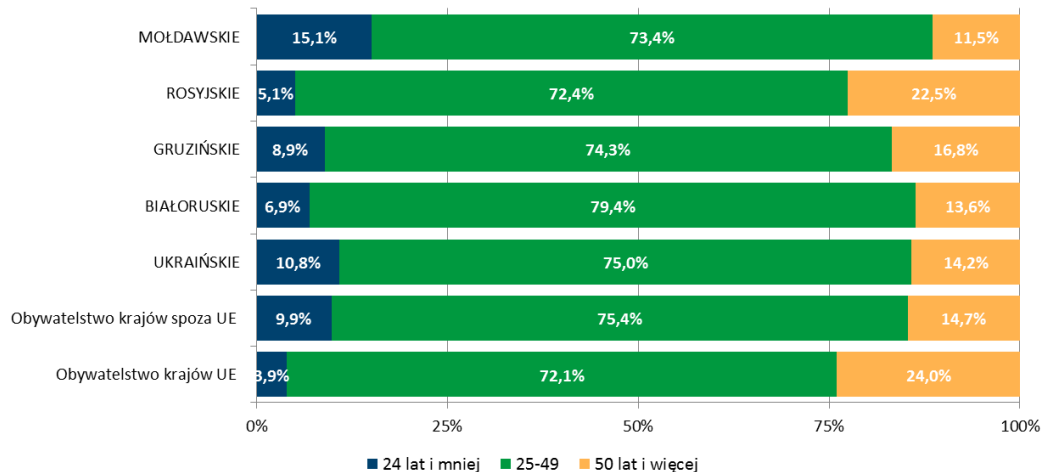
Wiek	Obywatelstwo krajów UE	Obywatelstwo krajów spoza UE	w tym:				
			UKRAIŃSKIE	BIAŁORUSKIE	GRUZIŃSKIE	ROSYJSKIE	MOŁDAWSKIE
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
19 lat i mniej	0,4	0,6	0,7	0,3	0,6	0,5	1,2
20-24	3,6	9,3	10,2	6,6	8,3	4,6	13,9
25-29	13,8	16,8	17,0	15,7	15,3	13,0	16,3
30-34	18,2	17,0	16,4	19,6	16,2	18,8	15,7
35-39	16,0	15,6	15,2	18,0	15,7	15,6	15,5
40-44	13,3	13,9	14,0	14,4	14,6	12,9	13,6
45-49	10,9	12,0	12,3	11,8	12,4	12,1	12,2
50-54	9,3	8,0	8,1	7,5	8,8	9,9	6,6
55-59	6,5	4,5	4,3	4,1	5,6	6,9	3,6
60-64	4,8	1,7	1,4	1,5	2,0	3,4	1,0
65 lat i więcej	3,3	0,6	0,3	0,5	0,3	2,3	0,3

Rysunek 7. Struktura cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według kraju obywatelstwa i wieku

A. Stan na 31.12.2019 r.

B. Stan na 30.06.2020 r.

3. Charakterystyka według wybranych tytułów ubezpieczeń

Analizie poddano cztery wybrane grupy cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych wyodrębnione na podstawie kodu tytułu ubezpieczenia, tj.:

- pracownicy (kod 01xx),
- osoby prowadzące pozarolniczą działalność (kod 05xx),
- osoby wykonujące pracę na podstawie umowy zlecenia lub umowy agencyjnej (kod 04xx),
- bezrobotni (kod 09xx).

W całym badanym okresie największą grupę spośród ubezpieczonych cudzoziemców stanowili pracownicy (Tabela 10 i Rysunek 8). Dla tej grupy między grudniem 2019 roku a czerwcem 2020 roku nastąpił nieznaczny wzrost udziału – z 59,9% do 62,4%. Drugą pod względem liczności grupą były osoby wykonujące pracę na podstawie umowy zlecenia lub umowy agencyjnej. W tej grupie cudzoziemców obserwowaliśmy w I półroczu 2020 roku największy spadek zarówno bezwzględnej liczby ubezpieczonych (z 241,0 tys. w grudniu 2019 roku do 206,1 tys. w czerwcu 2020 roku), jak i ich udziału w ww. grupach (z 36,9% w grudniu 2019 roku do 33,9% w czerwcu 2020 roku).

Osoby wykonujące pozarolniczą działalność stanowią niewielki odsetek w badanej grupie cudzoziemców (w grudniu 2019 roku – 3,0%, w czerwcu 2020 r. – 3,4%), lecz można w tej grupie zaobserwować stały wzrost liczby ubezpieczonych (z 14,9 tys. w grudniu 2015 roku do 20,8 tys. w czerwcu 2020 roku). Udział cudzoziemców zgłoszonych jako osoby bezrobotne w całym badanym okresie nie przekroczył 1%. Ich liczba na koniec czerwca 2020 roku nieznacznie wzrosła i wyniosła 1,5 tys. osób.

Pomiędzy wybranymi grupami obywatelstw występują różnice w strukturze według wybranych tytułów ubezpieczeń (Rysunek 9). W grupie cudzoziemców z krajów UE osoby wykonujące pracę na podstawie umowy o pracę stanowią znacznie wyższy odsetek niż w grupie cudzoziemców spoza krajów UE. W obu grupach udział ten w czerwcu 2020 roku w porównaniu do grudnia 2019 roku nieznacznie wzrósł (odpowiednio z 68,3% i 59,4% na koniec 2019 r. do odpowiednio 68,7% i 62,0% na koniec czerwca 2020 roku). Cudzoziemcy z krajów UE znacznie częściej niż cudzoziemcy spoza krajów UE prowadzą pozarolniczą działalność. W I półroczu 2020 roku możemy jednak zaobserwować niewielki spadek udziału obywateli UE prowadzących w Polsce działalność gospodarczą (z 16,8% w grudniu 2019 roku do 16,6% w czerwcu 2020 roku), przy jednoczesnym wzroście udziału obywateli spoza UE w tej grupie (z 2,1% w grudniu 2019 do 2,6% w czerwcu 2020 roku). Obywatele krajów spoza UE znacznie częściej niż obywatele krajów UE wykonują pracę na podstawie umowy zlecenia lub umowy agencyjnej (według stanu na 30 czerwca 2020 roku odpowiednio 35,2% i 14,3%). W tej grupie ubezpieczonych obywateli spoza UE można również zauważyć spadek udziału - w grudniu 2019 roku udział ten wynosił 38,3%.

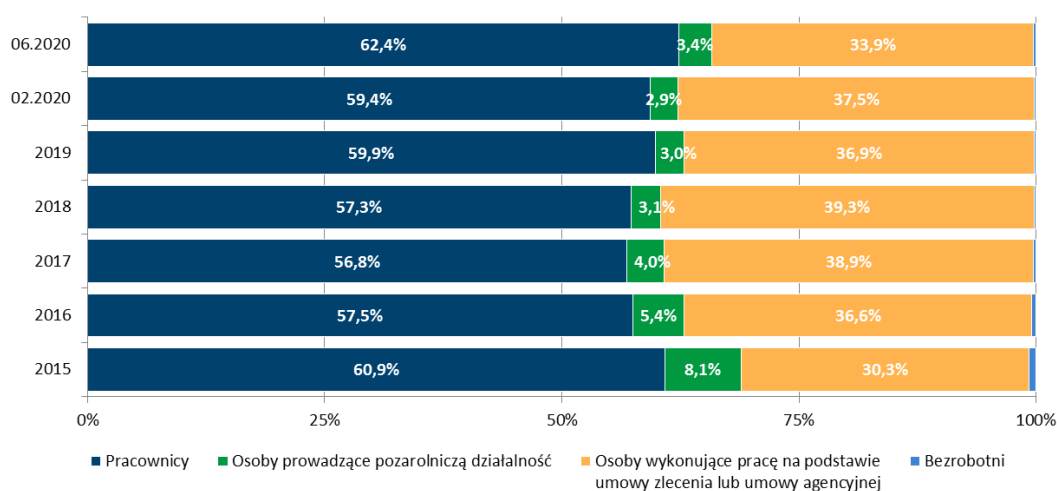
W strukturach wybranych pięciu obywatelstw spoza krajów UE w badanym okresie również można zaobserwować zmiany. Największe nastąpiły w strukturze obywateli Mołdawii i Gruzji. Wśród obywateli Mołdawii udział osób wykonujących pracę na podstawie umowy o pracę zmniejszył się z 71,9% w grudniu 2015 roku do 32,1% w czerwcu 2020 roku, natomiast udział osób wykonujących pracę na podstawie umowy zlecenia lub umowy agencyjnej wzrósł z 26,1% w grudniu 2015 roku do 67,0% w czerwcu 2020 roku. Wśród obywateli Gruzji udział osób wykonujących pracę na podstawie umowy o pracę zmniejszył się z 64,8% w grudniu 2015 roku do 41,0% w grudniu 2019 roku. Na koniec czerwca 2020 roku udział ten nieznacznie wzrósł do 42,7%. Natomiast udział obywateli Gruzji wykonujących pracę na podstawie umowy zlecenia lub umowy agencyjnej wzrósł z 24,5% w grudniu 2015 roku do 58,3% w grudniu 2019 roku a następnie na koniec czerwca 2020 roku spadł do 56,6%.

Największe zmiany w strukturze osób zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych w okresie od 31 grudnia 2019 do 30 czerwca 2020 roku obserwujemy wśród obywateli Ukrainy. W tym okresie udział pracowników zwiększył się w tej grupie z 57,0% do 60,1% (wzrost o 3,1 p.p.), mimo że liczba ubezpieczonych spadła z 274,0 tys. do 261,8 tys. (spadek o 12,2 tys. osób). Udział Ukraińców wykonujących pracę na podstawie umowy zlecenia lub umowy agencyjnej spadł z 41,9% na 38,5% (spadek o 3,4 p.p.), a liczba ubezpieczonych w tej grupie spała z 201,5 tys. do 167,7 tys. (spadek o 33,8 tys. osób). Wśród obywateli Ukrainy wzrosła liczba ubezpieczonych prowadzących pozarolniczą działalność w Polsce z 4,9 tys. do 5,5 tys. (wzrost o 0,6 tys. osób).

Tabela 10. Liczba cudzoziemców³ zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według wybranych tytułów ubezpieczeń – stan na koniec okresu

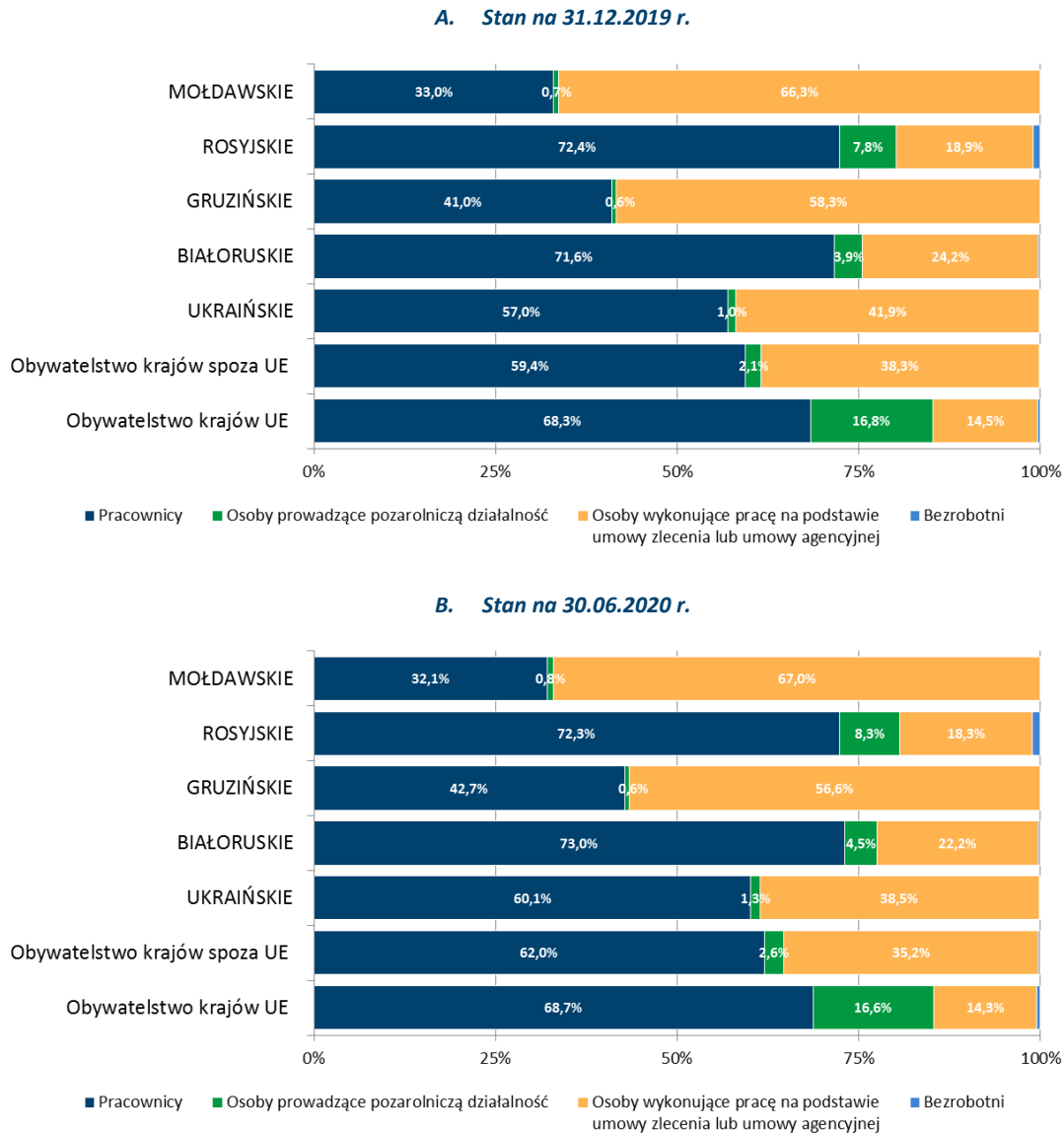
stan na koniec	2015	2016	2017	2018	2019	02.2020	06.2020
Cudzoziemcy zgłoszeni do ubezpieczeń: emerytalnego i rentowych							
Pracownicy	112 818	169 350	251 565	327 881	391 188	398 781	378 720
Osoby prowadzące pozarolniczą działalność	14 924	16 041	17 680	17 839	19 500	19 687	20 784
Osoby wykonujące pracę na podstawie umowy zlecenia lub umowy agencyjnej	56 164	107 958	172 180	224 852	241 006	251 927	206 101
Bezrobotni	1 336	1 244	1 251	1 296	1 390	1 368	1 533

Rysunek 8. Zmiany w strukturze cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według wybranych tytułów ubezpieczeń – stan na koniec okresu

³ Jeżeli ubezpieczony zgłoszony jest kilka razy z tym samym wybranym tytułem ubezpieczenia wystąpi tylko raz. Jeżeli natomiast są to różne tytuły ubezpieczenia, wystąpi tyle razy, do ilu różnych wybranych tytułów został zgłoszony. W liczbie tej nie uwzględniono ponadto ubezpieczonych, którzy z uwagi na inny tytuł ubezpieczenia, błędne dane o tytule ubezpieczeń lub ich brak nie mogli zostać przypisani do wybranych czterech grup tytułów ubezpieczeń

Rysunek 9. Zmiany w strukturze cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych wg kraju obywatelstwa i wybranych tytułów ubezpieczeń

4. Charakterystyka według województwa siedziby płatnika

W okresie od grudnia 2015 roku do grudnia 2019 roku we wszystkich województwach systematycznie rosła liczba ubezpieczonych cudzoziemców (Tabela 11 i Tabela 12). Po niewielkim spadku w większości województw na koniec stycznia 2020 roku, liczba cudzoziemców we wszystkich województwach ponownie wzrosła na koniec lutego 2020 roku i była wyższa w porównaniu do grudnia 2019 roku o 18,7 tys. ubezpieczonych. Jedynie w województwie mazowieckim liczba cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych spadła o 0,1 tys. w okresie między grudniem 2019 a lutym 2020 roku. W pozostałych województwach w tym okresie nastąpił wzrost, a największy dotyczył województwa wielkopolskiego (wzrost o 3,7 tys.). W okresie od marca do maja 2020 roku we wszystkich województwach nastąpił spadek bezwzględnej liczby ubezpieczonych cudzoziemców - liczba ta na koniec maja 2020 roku w porównaniu do końca lutego 2020 roku spadła o 65,3 tys. osób. Największy spadek ubezpieczonych cudzoziemców w tym okresie nastąpił w województwie mazowieckim (spadek o 11,2 tys. osób), a najmniejszy – w województwie lubelskim (o 0,8 tys. osób). W czerwcu 2020 roku w 10 województwach można zaobserwować niewielki wzrost liczby ubezpieczonych cudzoziemców – największy wzrost nastąpił w województwach mazowieckim (wzrost o 0,9 tys. osób) i zachodniopomorskim (wzrost o 0,6 tys. osób). Dalszy spadek utrzymuje się

w województwach: świętokrzyskim (spadek o 0,9 tys.), śląskim (spadek o 0,5 tys.), dolnośląskim (spadek o 0,5 tys.), kujawsko-pomorskim (spadek o 0,4 tys.), małopolskim (spadek o 0,4 tys.) i opolskim (spadek o 0,2 tys.).

Rozmieszczenie cudzoziemców według województwa siedziby płatnika nie jest równomierne (Tabela 13). Mimo największego spadku bezwzględnej liczby ubezpieczonych cudzoziemców w czerwcu 2020 roku, nadal zdecydowanie najwięcej cudzoziemców ubezpieczonych jest na terenie województwa mazowieckiego (26,1%), a także wielkopolskiego (10,4 %), małopolskiego (9,0%), dolnośląskiego (8,8%) oraz śląskiego (8,3%). Najmniej cudzoziemców pracowało w województwie świętokrzyskim (1,0%) i warmińsko-mazurskim (1,7%).

Pomiędzy wybranymi grupami obywatelstw zauważyć można nieznaczne różnice w strukturze według województwa siedziby płatnika. Cudzoziemcy z krajów UE pracowali głównie w województwach: mazowieckim, małopolskim oraz dolnośląskim, natomiast cudzoziemcy z krajów spoza UE w: mazowieckim, wielkopolskim oraz dolnośląskim. Mimo wahań liczby cudzoziemców w I półroczu 2020 roku struktura ta na koniec czerwca 2020 roku nie ulega znaczącym zmianom (Tabela 14).

W strukturach wybranych pięciu obywatelstw spoza krajów UE można zaobserwować zmiany, na które miała wpływ sytuacja związana z rozprzestrzenieniem się wirusa SARS-CoV-2. W porównaniu do grudnia 2019 roku na koniec czerwca 2020 roku:

- zwiększył się udział obywateli Mołdawii pracujących w województwie mazowieckim z 28,5% na 34,1% (wzrost o 5,7 p.p.), przy jednoczesnym spadku udziału pracujących w województwach: świętokrzyskim (spadek o 2,0 p.p.), wielkopolskim (spadek o 1,4 p.p.) i opolskim (spadek o 1,2 p.p.),
- zwiększył się udział obywateli Ukrainy pracujących w województwie wielkopolskim z 11,3% na 11,9%, natomiast spadł – w województwie dolnośląskim z 10,2% na 9,8%,
- wśród obywateli Białorusi największy przyrost udziału pracujących zanotowano w województwie lubelskim - z 10,9% do 11,6%,
- wzrósł udział obywateli Gruzji pracujących w województwie wielkopolskim z 13,1% na 14,5%, natomiast spadł – w województwie pomorskim z 6,7% na 5,6%,
- najmniejsze zmiany w strukturze dotyczyły obywateli Rosji.

Tabela 11. Liczba cudzoziemców⁴ zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według województwa siedziby płatnika – stan na koniec okresu

	2015	2016	2017	2018	2019	02.2020	06.2020
Cudzoziemcy zgłoszeni do ubezpieczeń: emerytalnego i rentowych							
DOLNOŚLĄSKIE	17 990	31 560	46 964	53 003	60 628	62 137	53 803
KUJAWSKO-POMORSKIE	5 775	9 719	15 253	20 817	22 904	24 164	20 675
LUBELSKIE	5 032	8 092	12 907	17 094	18 793	19 137	18 791
LUBUSKIE	5 103	9 487	14 563	21 873	23 547	23 698	22 538
ŁÓDZKIE	8 356	15 288	25 575	36 153	43 409	46 078	40 017
MAŁOPOLSKIE	18 433	31 038	41 606	48 758	58 101	60 049	54 696
MAZOWIECKIE	67 947	89 719	124 372	156 239	169 249	169 189	158 956
OPOLSKIE	4 306	7 163	11 664	17 756	18 143	18 249	14 702
PODKARPACKIE	3 623	4 986	7 956	10 687	12 246	12 263	11 027
PODLASKIE	2 861	3 666	6 428	9 387	12 354	13 122	12 103
POMORSKIE	7 563	14 171	24 089	35 272	40 527	41 922	38 127
ŚLĄSKIE	11 774	23 269	37 693	48 243	56 068	59 182	50 559
ŚWIĘTOKRZYSKIE	1 781	3 006	5 575	7 140	8 098	8 359	6 350
WARMIŃSKO - MAZURSKIE	2 053	3 646	6 312	8 016	11 026	12 174	10 206
WIELKOPOLSKIE	14 626	26 338	41 574	54 414	65 553	69 230	63 449
ZACHODNIOPOMORSKIE	6 148	10 791	16 253	22 349	28 494	29 131	27 699
nieustalone województwo	2 367	3 186	4 107	5 037	4 842	4 605	4 251

⁴ Ubezpieczony wystąpi tylko raz jeżeli zatrudniony jest u kilku płatników z siedzibą w tym samym województwie. Jeżeli natomiast są to płatnicy o siedzibach w różnych województwach – wystąpi tyle razy, w ilu różnych województwach mają siedziby ci płatnicy.

Tabela 12. Liczba cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według województwa siedziby płatnika – stan na koniec miesiąca

	2018	2019	01.2020	02.2020	03.2020	04.2020	05.2020	06.2020
Cudzoziemcy zgłoszeni do ubezpieczeń: emerytalnego i rentowych								
DOLNOŚLĄSKIE	53 003	60 628	60 048	62 137	60 223	55 886	54 286	53 803
KUJAWSKO-POMORSKIE	20 817	22 904	22 676	24 164	24 021	21 990	21 044	20 675
LUBELSKIE	17 094	18 793	18 356	19 137	19 514	18 558	18 325	18 791
LUBUSKIE	21 873	23 547	22 920	23 698	23 803	22 287	22 312	22 538
ŁÓDZKIE	36 153	43 409	43 540	46 078	44 973	41 257	39 571	40 017
MAŁOPOLSKIE	48 758	58 101	58 078	60 049	59 117	56 399	55 062	54 696
MAZOWIECKIE	156 239	169 249	165 889	169 189	167 130	160 084	158 008	158 956
OPOLSKIE	17 756	18 143	17 779	18 249	17 541	15 742	14 896	14 702
PODKARPACKIE	10 687	12 246	11 916	12 263	12 152	11 308	10 952	11 027
PODLASKIE	9 387	12 354	12 173	13 122	13 368	12 550	12 063	12 103
POMORSKIE	35 272	40 527	40 151	41 922	41 795	38 876	37 932	38 127
ŚLĄSKIE	48 243	56 068	56 335	59 182	58 516	54 287	51 105	50 559
ŚWIĘTOKRZYSKIE	7 140	8 098	7 789	8 359	8 186	7 729	7 298	6 350
WARMIŃSKO - MAZURSKIE	8 016	11 026	11 082	12 174	11 984	10 937	10 122	10 206
WIELKOPOLSKIE	54 414	65 553	65 595	69 230	68 782	64 819	62 983	63 449
ZACHODNIOPOMORSKIE	22 349	28 494	28 041	29 131	29 002	27 508	27 091	27 699
nieustalone województwo	5 037	4 842	4 574	4 605	4 545	4 437	4 388	4 251

Tabela 13. Struktura cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według województwa siedziby płatnika – stan na koniec okresu

	2015	2016	2017	2018	2019	02.2020	06.2020
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
DOLNOŚLĄSKIE	9,7	10,7	10,6	9,3	9,3	9,2	8,8
KUJAWSKO-POMORSKIE	3,1	3,3	3,4	3,6	3,5	3,6	3,4
LUBELSKIE	2,7	2,7	2,9	3,0	2,9	2,8	3,1
LUBUSKIE	2,7	3,2	3,3	3,8	3,6	3,5	3,7
ŁÓDZKIE	4,5	5,2	5,8	6,3	6,6	6,8	6,6
MAŁOPOLSKIE	9,9	10,5	9,4	8,5	8,9	8,9	9,0
MAZOWIECKIE	36,6	30,4	28,1	27,3	25,9	25,2	26,1
OPOLSKIE	2,3	2,4	2,6	3,1	2,8	2,7	2,4
PODKARPACKIE	2,0	1,7	1,8	1,9	1,9	1,8	1,8
PODLASKIE	1,5	1,2	1,5	1,6	1,9	2,0	2,0
POMORSKIE	4,1	4,8	5,4	6,2	6,2	6,2	6,3
ŚLĄSKIE	6,3	7,9	8,5	8,4	8,6	8,8	8,3
ŚWIĘTOKRZYSKIE	1,0	1,0	1,3	1,2	1,2	1,2	1,0
WARMIŃSKO - MAZURSKIE	1,1	1,2	1,4	1,4	1,7	1,8	1,7
WIELKOPOLSKIE	7,9	8,9	9,4	9,5	10,0	10,3	10,4
ZACHODNIOPOMORSKIE	3,3	3,7	3,7	3,9	4,4	4,3	4,6
nieustalone województwo	1,3	1,1	0,9	0,9	0,7	0,7	0,7

Tabela 14. Struktura cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według kraju obywatelstwa i województwa siedziby płatnika – stan na 30.06.2020 r.

Województwo siedziby płatnika	Obywatelstwo krajów UE	Obywatelstwo krajów spoza UE	w tym:				
			UKRAIŃSKIE	BIAŁORUSKIE	GRUZIŃSKIE	ROSYJSKIE	MOŁDAWSKIE
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
DOLNOŚLĄSKIE	9,9	8,8	9,8	4,4	6,9	7,4	2,9
KUJAWSKO-POMORSKIE	1,8	3,5	3,8	1,9	3,2	2,6	5,4
LUBELSKIE	1,7	3,2	2,7	11,6	1,7	3,2	1,7
LUBUSKIE	1,8	3,8	4,4	1,6	4,6	1,8	5,4
ŁÓDZKIE	3,3	6,8	7,2	3,9	9,6	4,4	4,7
MAŁOPOLSKIE	14,6	8,6	8,9	4,0	9,4	12,5	9,7
MAZOWIECKIE	37,5	25,4	21,1	35,9	17,6	34,3	34,1
OPOLSKIE	1,5	2,5	2,9	0,8	2,3	0,9	3,9
PODKARPACKIE	1,5	1,8	2,1	0,6	0,3	1,1	0,6
PODLASKIE	1,1	2,0	1,0	13,8	1,6	3,2	0,7
POMORSKIE	5,6	6,3	6,5	5,7	5,6	9,3	7,3
ŚLĄSKIE	7,0	8,4	9,3	3,5	12,6	5,5	6,3
ŚWIĘTOKRZYSKIE	0,8	1,1	1,1	0,9	1,2	0,8	1,2
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	1,0	1,7	1,7	2,4	2,3	2,8	1,4
WIELKOPOLSKIE	6,5	10,7	11,9	6,1	14,5	6,3	9,0
ZACHODNIOPOMORSKIE	3,3	4,6	5,0	2,4	6,0	3,1	5,0
nieustal one województwo	1,1	0,7	0,6	0,4	0,7	0,7	0,7

5. Charakterystyka według sekcji PKD płatnika

W latach 2015-2018 lista dziesięciu sekcji PKD, w których było najwięcej ubezpieczonych cudzoziemców nie ulegała zmianie. Na liście tej jedną z pozycji zajmowała sekcja P - EDUKACJA (na 8 lub 9 miejscu). W 2019 roku sekcja ta spadła na pozycję 11, natomiast na 10 pozycji pojawiła się sekcja S – POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA. W czerwcu 2020 roku sekcja P - EDUKACJA znów pojawiła się na liście - na pozycji 10 (Tabela 15 i Tabela 16).

Sekcje PKD, w których odnotowano w czerwcu 2020 roku największy spadek liczby ubezpieczonych cudzoziemców w porównaniu do grudnia 2019 roku to:

- **Sekcja N - DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE USŁUG ADMINISTROWANIA I DZIAŁALNOŚĆ WSPIERAJĄCA** – spadek o 35,0 tys. osób. Do sekcji tej należą m.in. agencje pracy tymczasowej oraz działalność usługowa związana z utrzymaniem porządku w budynkach i zagospodarowaniem terenów zieleni,
- **Sekcja C - PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE** – spadek o 5,5 tys. osób, mimo to udział cudzoziemców pracujących w tym sektorze wzrósł z 16,0% na 16,3%,
- **Sekcja I – DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ZAKWATEROWANIEM I USŁUGAMI GASTRONOMICZNYMI** – spadek o 3,1 tys. osób.

W pozostałych sekcjach PKD liczba zmiany w liczbie ubezpieczonych cudzoziemców były nieznaczne, a ich udział w strukturze według PKD zwiększył się w stosunku do grudnia 2019 roku.

Pomiędzy wybranymi grupami obywatelstw zauważyć można różnice w strukturze według sekcji PKD płatnika (Tabela 17). Według stanu na 30 czerwca 2020 r. w grupie cudzoziemców z krajów UE dominującymi sekcjami PKD są:

- Sekcja M – DZIAŁALNOŚĆ PROFESJONALNA, NAUKOWA I TECHNICZNA (13,1%) – spadek udziału w porównaniu do grudnia 2019 roku o 0,3 p.p.,
- Sekcja J – INFORMACJA I KOMUNIKACJA (12,1%) – wzrost udziału w porównaniu do grudnia 2019 roku o 0,3 p.p.,
- Sekcja G – HANDEL HURTOWY I DETALICZNY; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, WŁĄCZAJĄC MOTOCYKLE (12,0%) – wzrost udziału w porównaniu do grudnia 2019 roku o 0,1 p.p.

Największy spadek udziału cudzoziemców z krajów UE można zaobserwować w sekcji P – EDUKACJA – w grudniu 2019 roku udział ten wynosił 7,1%, a w czerwcu 2020 roku – 5,4%.

W strukturze cudzoziemców spoza krajów UE dominującymi sekcjami PKD są:

- Sekcja N - DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE USŁUG ADMINISTROWANIA I DZIAŁALNOŚĆ WSPIERAJĄCA (17,8%) – spadek udziału w porównaniu do grudnia 2019 roku o 4,3 p.p.,
- Sekcja C - PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE (16,7%) - wzrost udziału w porównaniu do grudnia 2019 roku o 0,3 p.p.,
- Sekcja H - TRANSPORT I GOSPODARKA MAGAZYNOWA (15,1%) - wzrost udziału w porównaniu do grudnia 2019 roku o 0,8 p.p.,
- Sekcja F - BUDOWNICTWO (13,7%) - wzrost udziału w porównaniu do grudnia 2019 roku o 0,8 p.p.

W czerwcu 2020 roku w strukturach wybranych pięciu obywatelstw spoza krajów UE w porównaniu do grudnia 2019 roku również nastąpiły zmiany. W sekcji N - DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE USŁUG ADMINISTROWANIA I DZIAŁALNOŚĆ WSPIERAJĄCA, dla każdego z pięciu wybranych obywatelstw, nastąpił spadek udziału. Największy dotyczył obywateli Mołdawii – z 26,4% na 19,5% i obywateli Ukrainy – z 24,7% na 19,8%. Największy wzrost udziału w tej grupie cudzoziemców zaobserwowano w sekcji C - PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE (wzrost o 6,0 p.p.). W tej sekcji udział obywateli Mołdawii wzrósł z 34,8% na 40,9%.

Największy spadek bezwzględnej liczby cudzoziemców dotyczył obywateli Ukrainy pracujących w sekcji N - DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE USŁUG ADMINISTROWANIA I DZIAŁALNOŚĆ WSPIERAJĄCA – z 119,8 tys. na 87,2 tys. ubezpieczonych (spadek o 32,6 tys. osób).

Tabela 15. Liczba cudzoziemców⁵ zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według sekcji PKD płatnika – stan na koniec okresu

	2015	2016	2017	2018	2019	06.2020
Cudzoziemcy zgłoszeni do ubezpieczeń: emerytalnego i rentowych						
N - DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE USŁUG ADMINISTROWANIA I DZIAŁALNOŚĆ WSPIERAJĄCA	29 558	66 783	121 689	143 737	140 894	105 944
C - PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE	26 957	47 078	69 447	89 543	105 722	100 212
H - TRANSPORT I GOSPODARKA MAGAZYNOWA	17 989	33 402	51 719	70 032	90 818	89 467
F - BUDOWNICTWO	12 426	23 697	42 940	67 043	82 630	81 348
G - HANDEL HURTOWY I DETALICZNY; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, WŁĄCZAJĄC MOTOCYKLE	29 894	37 688	48 165	55 384	58 831	58 093
I - DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ZAKWATEROWANIEM I USŁUGAMI GASTRONOMICZNYMI	11 072	16 529	23 991	30 639	37 132	34 024
M - DZIAŁALNOŚĆ PROFESJONALNA, NAUKOWA I TECHNICZNA	12 286	16 462	21 566	28 882	31 985	31 079
J - INFORMACJA I KOMUNIKACJA	8 438	11 839	14 487	16 641	19 245	19 675
Q - OPIEKA ZDROWOTNA I POMOC SPOŁECZNA	5 185	6 511	8 459	10 061	12 097	12 179
P - EDUKACJA	9 658	10 106	10 926	10 722	11 493	11 209
Pozostałe i nieustalone sekcje gospodarki narodowej	30 553	36 325	47 221	57 010	70 988	73 093

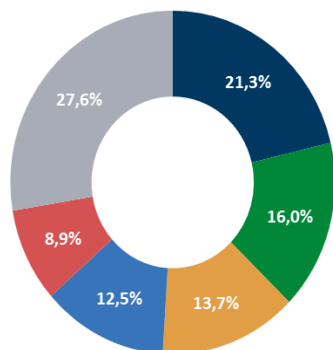
⁵ Jeżeli ubezpieczony zatrudniony jest u kilku płatników z tym samym PKD wystąpi tylko raz. Jeżeli natomiast są to płatnicy o różnych PKD wystąpi tyle razy, ile różnych PKD mają ci płatnicy.

Tabela 16. Struktura cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według sekcji PKD płatnika – stan na koniec okresu

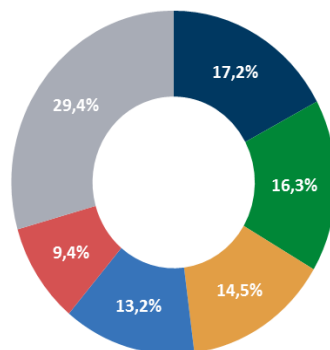
	2015	2016	2017	2018	2019	06.2020
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
N - DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE USŁUG ADMINISTROWANIA I DZIAŁALNOŚĆ WSPIERAJĄCA	15,2	21,8	26,4	24,8	21,3	17,2
C - PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE	13,9	15,4	15,1	15,4	16,0	16,3
H - TRANSPORT I GOSPODARKA MAGAZYNOWA	9,3	10,9	11,2	12,1	13,7	14,5
F - BUDOWNICTWO	6,4	7,7	9,3	11,6	12,5	13,2
G - HANDEL HURTOWY I DETALICZNY; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, WŁĄCZAJĄC MOTOCYKLE	15,4	12,3	10,5	9,6	8,9	9,4
I - DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ZAKWATEROWANIEM I USŁUGAMI GASTRONOMICZNYMI	5,7	5,4	5,2	5,3	5,6	5,5
M - DZIAŁALNOŚĆ PROFESJONALNA, NAUKOWA I TECHNICZNA	6,3	5,4	4,7	5,0	4,8	5,0
J - INFORMACJA I KOMUNIKACJA	4,3	3,9	3,1	2,9	2,9	3,2
Q - OPIEKA ZDROWOTNA I POMOC SPOŁECZNA	2,7	2,1	1,8	1,7	1,8	2,0
P - EDUKACJA	5,0	3,3	2,4	1,8	1,7	1,8
Pozostałe i nieustalone sekcje gospodarki narodowej	15,7	11,9	10,3	9,8	10,7	11,9

Rysunek 10. Zmiany w strukturze cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według sekcji PKD płatnika

A. Stan na 31.12.2019 r.

B. Stan na 30.06.2020 r.

- N - DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE USŁUG ADMINISTROWANIA I DZIAŁALNOŚĆ WSPIERAJĄCA
- C - PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE
- H - TRANSPORT I GOSPODARKA MAGAZYNOWA
- F - BUDOWNICTWO
- G - HANDEL HURTOWY I DETALICZNY; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, WŁĄCZAJĄC MOTOCYKLE
- Pozostałe i nieustalone sekcje gospodarki narodowej

Tabela 17. Struktura cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych według kraju obywatelstwa i sekcji PKD płatnika – stan na 30.06.2020 r.

Sekcja PKD płatnika	Obywatelstwo krajów UE	Obywatelstwo krajów spoza UE	w tym:				
			UKRAIŃSKIE	BIAŁORUSKIE	GRUZIŃSKIE	ROSYJSKIE	MOŁDAWSKIE
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
N - DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE USŁUG ADMINISTROWANIA I DZIAŁALNOŚĆ WSPIERAJĄCA	7,6	17,8	19,8	9,3	32,2	9,3	19,5
C - PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE	9,7	16,7	17,9	9,0	22,9	10,4	40,9
H - TRANSPORT I GOSPODARKA MAGAZYNOWA	5,8	15,1	15,3	36,0	5,2	11,3	7,0
F - BUDOWNICTWO	5,1	13,7	15,6	12,9	14,9	4,8	9,8
G - HANDEL HURTOWY I DETALICZNY; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, WŁĄCZAJĄC MOTOCYKLE	12,0	9,3	7,9	8,9	6,3	13,6	4,9
I - DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ZAKWATEROWANIEM I USŁUGAMI GASTRONOMICZNYMI	2,5	5,7	4,8	2,8	3,7	3,5	1,1
M - DZIAŁALNOŚĆ PROFESJONALNA, NAUKOWA I TECHNICZNA	13,1	4,5	3,9	4,3	3,4	8,0	7,5
J - INFORMACJA I KOMUNIKACJA	12,1	2,6	1,7	2,9	1,2	12,9	0,6
Q - OPIEKA ZDROWOTNA I POMOC SPOŁECZNA	6,1	1,7	1,6	2,1	0,4	3,6	0,9
P - EDUKACJA	5,4	1,6	0,9	1,8	0,4	5,4	0,3
Pozostałe i nieustalone sekcje gospodarki narodowej	20,7	11,3	10,7	10,0	9,4	17,1	7,5

PODSUMOWANIE

Liczba cudzoziemców podlegających ubezpieczeniom społecznym w Polsce w latach 2008–2019 stale rosła, przy czym największy wzrost obserwowany był w latach 2015–2019. Od marca do maja 2020 roku nastąpił spadek liczby ubezpieczonych cudzoziemców, co miało związek z ograniczeniami wprowadzonymi w Polsce w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2. Największy miesięczny spadek miał miejsce między końcem marca a końcem kwietnia 2020 roku (o 40,0 tys. ubezpieczonych). W ostatnim miesiącu I półrocza 2020 roku zatrzymał się trend spadkowy – liczba ubezpieczonych cudzoziemców nieznacznie wzrosła.

O ile w latach 2008–2014 udział ubezpieczonych cudzoziemców z krajów UE i spoza UE utrzymywał się na zbliżonym poziomie (odpowiednio 22–25% i 75–78%), to w kolejnych latach rósł udział cudzoziemców spoza UE i w 2019 roku wyniósł 94,2%. Mimo zmian w liczbie cudzoziemców, w pierwszym półroczu 2020 roku udział ten pozostał na podobnym poziomie do poziomu z końca 2019 roku. Zdecydowana większość cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych, to obywatele Ukrainy. W grudniu 2019 roku udział ubezpieczonych obywateli Ukrainy wynosił 73,5%, a na koniec pierwszego półrocza spadł do poziomu 71,6%.

Większość cudzoziemców podlegających ubezpieczeniom społecznym w Polsce to mężczyźni. W pierwszym półroczu 2020 roku ich udział nieznacznie wzrósł – z 66,2% w grudniu 2019 r. do 67,2% w czerwcu 2020 roku. W populacji cudzoziemców podlegających ubezpieczeniom społecznym dominują osoby w wieku 20–49 lat. Na koniec czerwca 2020 roku nastąpił niewielki spadek udziału tej grupy cudzoziemców w porównaniu do grudnia 2019 roku - z 84,9% do 84,1%. W większym stopniu zmieniła się struktura wewnątrz tej grupy – spadł udział cudzoziemców w wieku 20–29 lat, natomiast wzrósł udział cudzoziemców w wieku 30–49 lat. Największą grupę spośród ubezpieczonych cudzoziemców stanowią pracownicy. Udział pracowników wśród ubezpieczonych cudzoziemców utrzymywał się w latach 2015–2019 na poziomie 57–61%. W czerwcu 2020 roku ich udział wzrósł do 62,4%, co miało związek z dużym spadkiem liczby cudzoziemców zgłaszanych do ubezpieczeń społecznych z tytułu wykonywania pracy na podstawie umowy zlecenia lub umowy agencyjnej (spadek w porównaniu do grudnia 2019 o 35 tys. osób). Przełożyło się to też oczywiście na zmniejszenie się ich udziału w ogólnej liczbie ubezpieczonych cudzoziemców, który w latach 2015–2018 rósł (z 30,3% w grudniu 2015 roku do 39,3% w 2018 roku), następnie spadł w grudniu 2019 roku do poziomu 36,9%, a w czerwcu 2020 roku osiągnął poziom 33,9%.

Wyraźne zmiany w I pierwszym półroczu 2020 roku zaszły w strukturze cudzoziemców ze względu na pracę w różnych sekcjach PKD płatnika. W porównaniu do grudnia 2019 roku największy spadek zatrudnienia cudzoziemców odnotowano w sekcji N - DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE USŁUG ADMINISTROWANIA I DZIAŁALNOŚĆ WSPIERAJĄCA (spadek o 35 tys. osób). Wśród dziesięciu sekcji PKD, w których było najwięcej ubezpieczonych cudzoziemców, tylko w sekcjach J - INFORMACJA I KOMUNIKACJA i Q - OPIEKA ZDROWOTNA I POMOC SPOŁECZNA nastąpił wzrost liczby ubezpieczonych cudzoziemców.